

Θέμα:

Τι ξέρουμε
για τον αυτισμό;

ΕΠΕΑΕΚ 2

"ΑΝΑΔΟΜΗΣΗ"

Αναβάθμιση του θεσμού της Εκπαίδευσης ατόμων με αυτισμό
στην Α/βάθμια και Β/βάθμια Εκπαίδευση.

Μέτρο 1.1 Βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό
σύστημα Ατόμων Ειδικών Κατηγοριών

Ενέργεια 1.1.4 Εκπαίδευση Ατόμων με ειδικές Ανάγκες, κατηγορία
πράξεων α.

ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

<http://autismanadomisi.uoa.gr>

ΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΙΔΙ « Η ΠΑΜΜΑΚΑΡΙΣΤΟΣ

(ΕΙΔΙΚΩΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΟ) Ν. ΜΑΚΡΗ, ΑΤΤΙΚΗΣ ΤΚ 190 05

ΤΗΛ.: (22940) 91.206, (22940) 96.013. FAX: (22940) 91.407, e-mail:pammakar@internet.gr

ΕΠΕΑΕΚ 2

4.Θεατρικό παιγνίδι

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θεατρικό παιχνίδι

«Μ' ένα τεράστιο χαμόγελο, ντυμένοι την υπερβολή, γεμάτοι χιούμορ, αυτοπεποίθηση, δυνατή ρυθμική φωνή με έντονες αστείες κινήσεις, και ανάλογη μουσική, πετώντας απ το παράθυρο ύψος μας το αυστηρό κατεβαίνουμε απ την έδρα και με ιδιαίτερη στοργή, ανοίγουμε την πόρτα: Περάστε, περάστε στο θαυμαστό κόσμο του θεατρικού παιχνιδιού!»

Το θέατρο, ως συνισταμένη όλων των τεχνών, μπορούμε να το θεωρήσουμε ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία στην εκπαίδευση των παιδιών. Στον τομέα της Ειδικής αγωγής και ιδιαίτερα στα παιδιά που παρουσιάζουν Διαταραχές του Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) οι τεχνικές του θεάτρου που οργανώνονται σε θεατρικό παιχνίδι θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικές διότι αφενός δρουν ως καταλύτες για την κινητοποίηση των παιδιών και αφετέρου τα ενθαρρύνουν να οργανώσουν το εαυτό τους και το περιβάλλον τους. Ουσιαστικά το θεατρικό παιχνίδι είναι ένα ισχυρό εργαλείο στα χέρια του δασκάλου που τον βοηθά να πλαισιώνει ολόκληρο το πρόγραμμά του.

Με το θεατρικό παιχνίδι γίνεται δυνατή:

- ✚ Η διέγερση των αισθήσεων
- ✚ Η επίδειξη
- ✚ Η μίμηση
- ✚ Το παίξιμο ρόλου
- ✚ Ο σχολιασμός
- ✚ Η επιβράβευση

Η συνεχής βίωση του δομημένου θεατρικού παιχνιδιού βοηθά στην ανάπτυξη δεξιοτήτων που προάγουν τις ικανότητες για μάθηση. Πιο συγκεκριμένα:

- ✚ Προκαλεί την προσοχή.
- ✚ Αναπτύσσει τη μίμηση
- ✚ Δραστηριοποιεί την αντίληψη και αναγνώριση των ερεθισμάτων.
- ✚ Ενισχύει την μνήμη.
- ✚ Χτίζει την επαφή με τον γύρο κόσμο.
- ✚ Οργανώνει τον «εαυτό» με το χώρο
- ✚ Αναπτύσσει τη συμβολική κατανόηση

- ✚ Δομεί τον εσωτερικό λόγο.
- ✚ Βοηθά στην αναγνώριση και ονομασία αντικειμένων, χώρου, ενεργειών, αισθήσεων, αισθημάτων και καταστάσεων.
- ✚ Καλλιεργεί την κατανόηση του εαυτού, στο περιβάλλον και το διαχωρισμό του από τους άλλους.

Μέσα από διαβαθμισμένες δραστηριότητες / δραματοποιημένα παιχνίδια που ξεκινούν από το πολύ συγκεκριμένο «εδώ και τώρα» και συνεχίζουν με το πιο αφηρημένο μέχρι το τελείως φανταστικό, ο δάσκαλος μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές του να αναπτύξουν με ένα ενεργητικό και δυναμικό τρόπο την ικανότητά τους για επικοινωνία και να κατακτήσουν γνώσεις για τον εαυτό τους και το περιβάλλον τους, μέσα σε μια απόλυτη ελευθερία έκφρασης και αντίδρασης, με απώτερο στόχο την καλύτερη κοινωνική τους ένταξη.

Το θεατρικό παιχνίδι, που από μόνο του αποτελεί ανεξάντλητη πηγή ιδεών, παρέχει ένα νέο τρόπο να διδαχθούν τα παιδιά με ΔΦΑ την δημιουργία και την ευρηματικότητα που τους λείπει και που είναι απαραίτητες προκειμένου να είναι πιο δεκτικά στη μάθηση.

Η προσέγγιση του θεατρικού παιχνιδιού απαιτεί την προσωπική προετοιμασία του δασκάλου και την προσεκτική οργάνωση του χώρου και των διαβαθμισμένων δραστηριοτήτων

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θεατρικό παιχνίδι

Ενότητα:	Μίμηση των αισθήσεων
Βασικός στόχος:	Συναλλαγή με την ομάδα
Επιμέρους στόχοι:	Αντίληψη των αισθήσεων Ανοχή απτικής επαφής Ενεργητική συμμετοχή
Δεξιότητες:	Εστίαση προσοχής Αναγνώριση των αισθητηρίων οργάνων Οπτικοκινητικός συντονισμός Προσανατολισμός χώρου Σωστή ακολουθία

Περιγραφή δραστηριότητας:

- ✚ Μπαίνει σε ευθεία μαζί με τους άλλους (ο ένας δίπλα στον άλλον) απέναντι από τον εκπαιδευτή.
- ✚ Αντιγράφει τις κινήσεις, τα επιφωνήματα και τις λέξεις του εκπαιδευτή (αν υπάρχει προφορικός λόγος).
- ✚ Φέρνει την παλάμη του στο μέτωπό του και μιμείται πως ψάχνει να δει κάτι μακριά.
- ✚ Κουνάει το κεφάλι του δεξιά κι αριστερά **-Α! τι βλέπω! Πω-πω! Τι βλέπω! ...κ.λ.π**
- ✚ Φέρνει την παλάμη του στο αυτί του και μιμείται ότι προσπαθεί να ακούσει κάτι.
- ✚ Επαναλαμβάνει με το άλλο του χέρι στο άλλο αυτί **-Νάτο! Α! Πω-πω! Τι ακούω! ...κ.λ.π**
- ✚ Πιάνει τα χέρια των διπλανών του και μαζί με τον εκπαιδευτή σχηματίζουν κύκλο.
- ✚ Αφήνει ο ένας το χέρι του άλλου με τη σειρά, λέγοντας τραβώντας το **-Άσε με!**
- ✚ Αγγίζει φευγαλέα κι ελαφρά ο ένας τον άλλον με τη σειρά, φωνάζοντας **-Α!** (Σαν να φοβάται –σαν να καίει –σαν να θαυμάζει κ.λ.π)
- ✚ Χαϊδεύει μαλακά ο ένας τον άλλον με τη σειρά λέγοντας **-Ωώ-Ωώ!**
- ✚ Αγκαλιάζει ο ένας τον άλλον με τη σειρά, ρωτώντας **-Φίλοι;**
- ✚ Καθόμαστε όλοι στον κύκλο κάτω, λέγοντας **-Ω πα!** (Στο χαλί ή ο εκπαιδευτής φέρει στον καθένα από ένα μαξιλάρι.)
- ✚ Κόβει ο ένας μετά τον άλλον με τη σειρά, ένα υποτιθέμενο λουλούδι , το μυρίζει **-Μμμμ!**

- ✚ Μυρίζει ο ένας τον άλλον με τη σειρά , αναστενάζοντας **-Αχ!**
- ✚ Δίνει ο ένας στον άλλον με τη σειρά ένα υποτιθέμενο βάζο με γλυκό να το μυρίσει, λέγοντας **-Καλό!**
- ✚ Παίρνει ο ένας από τον άλλον με τη σειρά το ίδιο υποτιθέμενο βάζο και δοκιμάζει **-Ωραίο!**
- ✚ Δοκιμάζει ο ένας μετά τον άλλον με τη σειρά, ένα υποτιθέμενο χυμό-Χμμμ! Έτσι κι έτσι....
- ✚ Δοκιμάζει ο ένας μετά τον άλλον με τη σειρά, ένα κομμάτι τυρί και το φτύνει – Γλιάτς.. Αηδία!

ΕΠΕΑΕΚ 2

Φύλο αξιολόγησης

Όνομα μαθητή:

Περιγραφή επίδοσης	Αγνοεί τη δραστηριότη	Με πολλή βοήθεια	Με λίγη βοήθεια	Χωρίς βοήθεια
01	Μπαίνει σε ευθεία μαζί με τους άλλους			
02	Αντιγράφει τις κινήσεις του εκπαιδευτή			
03	Φέρνει την παλάμη του στο μέτωπο του και μιμείται πως ψάχνει να δει κάτι			
04	Κουνάει το κεφάλι του δεξιά κι αριστερά			
05	Φέρνει την παλάμη του στο αυτί του και μιμείται ότι προσπαθεί ν'ακούσει κάτι			
06	Πιάνει τα χέρια των διπλανών			
07	Μένει στον κύκλο και αφήνει τα χέρι των διπλανών			
08	Αγγίζει τον επόμενο στην σειρά του			
09	Χαϊδεύει τον επόμενο στην σειρά του			
10	Δέχεται το αγκάλιασμα του προηγούμενου			
11	Αγκαλιάζει τον επόμενο στην σειρά του			

Παρατηρήσεις

Παρών στόχος

Φύλο αξιολόγησης

Όνομα μαθητή:

	Περιγραφή επίδοσης	Αγνοεί τη δραστηριότη	Με πολλή βοήθεια	Με λίγη βοήθεια	Χωρίς βοήθεια
01	Κάθεται κάτω				
02	Μιμείται ότι κόβει και μυρίζει ένα λουλούδι				
03	Μυρίζει, στη σειρά του, τον επόμενο μαθητή				
04	Μιμείται ότι παίρνει, μυρίζει και δίνει ,στη σειρά του ,ένα βάζο με γλυκό				
05	Μιμείται ότι παίρνει, δοκιμάζει και δίνει, στη σειρά του, ένα βάζο με γλυκό				
06	Μιμείται ότι παίρνει, δοκιμάζει και δίνει, στη σειρά του ένα χυμό				
07	Μιμείται ότι παίρνει, δοκιμάζει και δίνει, στη σειρά του ένα κομμάτι τυρί				

Παρατηρήσεις

--

Παρών στόχος

--

ΕΠΕΑΕΚ 2

Θεατρικό παιχνίδι

Ενότητα:	Συνειδητοποίηση αφής
Βασικός στόχος:	Διάκριση απτικών ερεθισμάτων
Επιμέρους στόχοι:	<p>Διάκριση απτικής υφής των μελών του σώματος</p> <p>Ανοχή απτικής επαφής</p> <p>Αναγνώριση της υφής διαφορετικών υλικών</p> <p>Σύνδεση υφής με εκφράσεις προσώπου και σώματος</p> <p>Αναγνώριση της υφής από την έκφραση προσώπου & σώματος</p>
Υλικά:	<p>Πραγματικά αντικείμενα:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Βούρτσα πατώματος • Ύφασμα σατέν • Ένα μεγάλο ξύλινο κύβο • Ένα μαλακό πάνινο παιχνίδι • Ένα μεγάλο μαντήλι (για την τυφλόμυγα)
Μουσική:	<p>Κομμάτια από κινηματογραφικές</p> <p>«Ο ΜΑΓΟΣ ΤΟΥ ΟΖ»</p> <p>«TOM & TZEPY» «ΦΑΝΤΑΣΙΑ»</p> <p>«ΣΙΝΕΜΑ Ο ΠΑΡΑ ΔΕΙΣΟΣ»</p> <p>«ΜΑΛΕΝΑ» «ΣΤΑΧΟΠΟΥΤΑ»</p>

Περιγραφή δραστηριότητας:

1. Διάκριση απτικής υφής των μελών του σώματος

Ο εκπαιδευτής υποδέχεται τα παιδιά (μετά από ένα διάλειμμα π.χ) με μια ζωνρή χαρούμενη μουσική , επιδεικνύοντας έντονα μια μάσκα ή μια εικόνα που να συμβολίζει το «ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ». Κατόπιν με πολύ αστείες και κωμικές κινήσεις, τα προτρέπει να μπουν σε μία ευθεία, το ένα δίπλα στο άλλο, χαμηλώνει τον ήχο και στέκεται απέναντι τους. Χτυπά πολύ έντονα παλαμάκια, επιβραβεύει τα παιδιά για αυτή την καταπληκτική ευθεία που έφτιαξαν και σταματά απότομα. Με μια τεράστια έκπληξη ζωγραφισμένη στα μάτια, ανοίγει

το στόμα, κοιτά τα χέρια του και ξαναχτυπά παλαμάκια. Ξανασταματά απότομα και κοιτάζει το χέρι του.

- **Α! τι είναι αυτό;** Σηκώνει το χέρι του ψηλά και το κουνάει δεξιά κι αριστερά. **-Έχω ένα χέρι!** Ύστερα σηκώνει και το άλλο του χέρι.

Α! καλέ έχω κι άλλο χέρι!

Ο εκπαιδευτής φέρνει τις παλάμες του μπροστά στα μάτια του και τις κοιτάζει πάνω -κάτω.

-**Έχω δυο χεράκια!** Κουνώντας έντονα τα δάχτυλα.

-**Που έχουν δαχτυλάκια.**

-**Δαχτυλάκια για να πιάσω!** Πιάνει τον αγκώνα του

-**Να χαϊδέψω.** Χαϊδεύει την κοιλιά του

-**Και να αγγίξω!** Αγγίζει το μάγουλό του.

-**Α! χα. χα. χα ! - Καλέ, έχετε και εσείς!**

Να τα ! Να τα! Για σηκώστε τα να τα δω.

Ο εκπαιδευτής πλησιάζει ένα - ένα παιδί και το παροτρύνει να δείξει και να σηκώσει τα χέρια του. **Πω..πω**

Τι ωραία χέρια! Πω..πω τι πολλά δάχτυλα! Για να δω...

Για να δω.. Καλέ, για να χτυπήσουμε όλοι μαζί παλαμάκια! Κοίτα, κοίτα τι ωραία που τα χτυπάνε!

Λοιπόν, πάμε όλοι μαζί! Ο εκπαιδευτής επαναλαμβάνει το παιγνίδι από το «Έχω ένα χέρι....» φροντίζοντας με πολύ αστείο και γλυκό τρόπο να τον μιμούνται, όσο μπορούν, όλα τα παιδιά. **Πολύ ωραία!**

Πάμε ξανά ! -Δαχτυλάκια για να πιάσω! Πιάνει τον

αγκώνα του. **Πω..πω .. ΣΚΛΗΡΟ !**

-**Να χαϊδέψω.** Χαϊδεύει την κοιλιά του **Πω..πω.. ΜΑΛΑΚΟ!** -**Και να αγγίξω!** Αγγίζει με το δείκτη το μάγουλό του.

-**Μμμμ! ΑΠΑΛΟ ! Πολύ ωραία !**

Σ' αυτό το σημείο, ο εκπαιδευτής, πρέπει να μένει. Να επαναλάβει, κάνοντας πρώτα της κινήσεις, πολλές φορές (Αγκώνας: **σκληρό – Κοιλιά : μαλακό –Μάγουλο: απαλό**) πάντα με διαφορετικούς τόνους, έντονη αυξομείωση φωνής, απότομα και ξαφνικά αστεία σταματήματα.

ΕΠΕΑΕΚ 2

Αυτό το παιχνίδι επαναλαμβάνεται προσθέτοντας σιγά, σιγά τα υπόλοιπα μέλη του σώματος. (Σκληρά, μαλακά, απαλά, άγρια, τριχωτά, υγρά, στεγνά, ζεστά, παγωμένα)

Μετά από κάθε παιχνίδι λέμε και δείχνουμε αστεία και ρυθμικά όλα όσα ξέρουμε.

2. Αναγνώριση της υφής διαφορετικών υλικών πραγματικά αντικείμενα

Εδώ υπάρχει μεγάλη ποικιλία στο παιχνίδι. Αγγίζοντας ο ένας τα ρούχα του άλλου **-Α! τι είναι πάλι αυτό!** ή δίνοντας ο ένας στον άλλον, διάφορα αντικείμενα π.χ (υφάσματα, παιχνίδια, κούκλες, μουσικά όργανα, τρόφιμα καυτά-κρύα, κ.λ.π). Τα οποία σιγά, σιγά και σταδιακά τα αφαιρούμε ένα, ένα και στη θέση τους βάζουμε εικόνες και μίμηση.

3. Ανοχή απτικής επαφής

Στη συνέχεια μπαίνουν τα παιδιά σε κύκλο μαζί με τον εκπαιδευτή και ξεκινώντας απ' τον ίδιο, αγγίζει απαλά ο ένας τον άλλον (χέρια, ώμο, μαλλιά, πλάτη, μάγουλο... κ.λ.π) πάντα αστεία, τρυφερά, διακριτικά με πολλά επιφωνήματα και λόγο αν υπάρχει. Έτσι προχωράμε αργά σταθερά και υπομονετικά, περνώντας σταδιακά στον επόμενο στόχο. **-Πω..πω....τι μαλακά μαλλιά!** ή **- Πω..πω! άγρια!** ή **-Πω.. πω..! μούσκεμα είναι!**

4. Σύνδεση υφής με εκφράσεις προσώπου και σώματος

Άλλοτε με πραγματικά αντικείμενα κι άλλοτε με εικόνες δουλεύουμε την έκφραση προσώπου και σώματος **Πα..πα..πα ! καίει! κήκα! Ή -Αχ! πάγος είναι! πάγωσα!** ή **-Ααα! άγριο! γδάρθηκα! κ.λ.π.** Μπορούμε επίσης, άλλες φορές να παίζουμε με κλειστά τα μάτια τυφλόμυγα ή το παιχνίδι «Βρες το και πάρτο». Με πραγματικά αντικείμενα στην αρχή και σιγά, σιγά με απλά φανταστικά, που πρέπει να τα αναγνωρίσουμε από την έκφρασή μας. Όπως ότι το χέρι βουτήχτηκε μέσα σε μαρμελάδα ή μέσα σε κόλλα.

5.Αναγνώριση της υφής από την έκφραση προσώπου και σώματος

Ο εκπαιδευτής μιμείται με απλές αλλά έντονες κινήσεις, εκφράσεις και επιφωνήματα πως αγγίζει διάφορα αντικείμενα. Ένα υποτιθέμενο καυτό μάτι κουζίνας π.χ. Ή ένα μαλακό μαξιλάρι. Ή μια ελιά που του γλιστράει συνέχεια απ' τα χέρια. Τα παιδιά προσπαθούν να τα βρουν, και τον μιμούνται. Τέλος, ο εκπαιδευτής λέει στο κάθε παιδί, μυστικά τι να πιάσει και η υπόλοιπη ομάδα προσπαθεί να βρει τι αγγίζει.